

SHAKESPEARE

SZONETTEK

Fordította: Szabó Lőrinc

I

A gyönyörűt szaporítani vágyunk,
Hogy így örökké rózsáljon a Szép,
S emlékét, ha hull érettebb virágunk,
Őrizhesse a zsenge ivadék:

De te, saját fényszemed rabja, rózsét
Lángodra tápnak: önmagad dobod,
Ínségbe fojtva, ami csupa bőség
Mézed ürme, te, önnön gyilkosod.

Te, aki a világ friss dísze vagy
S a víg tavasz előtt még csak herold,
Bimbódba temeted tartalmadat
S, édes vadóc, fukaron tékozolsz.

Szánj meg; szűnj külső jusst habzsolni: másképp
Megeszitek, a sír s te, a világét.

II

Ha homlokod negyven tél ostroma
S szépséged kertjét mély árkok ülik,
Ifjúságod, e most csodált ruha,
Nyűtt rongy lett, mely alig ér valamit:

S ha megkérdik, szépséged hova lett,
Deli napjaid kincse hova halt,
Válasznak saját üreges szemed
Emésztő szégyen lesz s roncs diadal.

Felélt szépséged viszont újra nagy
Érdem lehetne: »Íme, szép fiam
Összegezi s kimentí koromat«,
- Látnánk: tied, ami szép rajta van.

Így újulnál, öregem, és a véred
Melegítene, bár hidegnek érzed.

III

Nézz tükrödbe, s mondd az arcnak, melyet látsz,
Most kell mását megszerkesztenie;
Ha most nem újítod, friss dísze elhagy:
Minket csalsz s anya-üdvöt ölsz vele.

Mert hol a szép, ki méhe parlagát
Elzárja férji szántásod előtt?
S a balga férfi, aki önmagát
Imádva, sírba öli a jövőt?

Anyád tükre vagy: édes tavaszát
Láthatja benned; s te is így fogod
Nézni vénséged ablakain át,
Bár ráncosan, mai arany korod.
De ha múlásnak szánod életed,
Halj magad, s képed együtt hal veled.

IV

Tékozló báj, mért pazarlod saját
Gyönyörödre szépséged örökét?
A természet csak kölcsönöket ad,
S mert bőkezű, csak bőkezűt segít.
Mért élsz hát vissza, szép zsugori, a
Bőséggel, melyet továbbadnod adtak?
Kamattal uzsorás, ekkora
Pénzt szórsz el, de a múlás rabja vagy csak?
Mert magaddal kalmárkodva csupán,
Megcsalod magad felől szép magad;
S ha hív a természet, a sír után
Mily tűrhető számadásod marad?
Fel-nem-élt bájad veled száll a földbe;
Használva: él, és hagyatékod őre.

V

Az órák, melyek halk remekbe fogták
A szép látványt, mit minden szem csodál
Zsarnokként törnek majd rá, s tönkre rontják
A gyönyörűt, mely most oly fényben áll;
Mert nyarunk a meg-nem-álló idő
Zord télbe hajtja és ott megöli;
Fagy nedvet ront; a friss lomb: lombeső;
Szépség: hó alatt; s táj?: csak romjai!...
Ne lenne akkor üvegcsékbe fogva
A nyár párlata, folyékony fogoly,
A szépség s a hatása oda volna,
És emléke se maradna sehol.
De jöhet tél: szűrt virágnak csak a
Színe hal el; él édes zamata.

VI

Ne hagyd hát, hogy törölje nyarad a
Rongykezü tél, mielőtt szűrve vagy:
Édesíts egy fiolát, s míg tova
Nem tűnik, rakd át kincsraktáradat.

Nem tiltott ügylet kölcsönadni pénzt
Melyért az adós boldogan fizet;
Nemzz magad helyett új, második Én-t,
Vagy - tízszer jobb! - nemzz egy helyett tizet;

Boldog vagy s tízszer boldogabb leszel,
Ha tízszer visszatükröz tíz tükör;
Mit nyer veled a sír, ha menni kell?
Itt hagy a jövőnek, noha megöl!

Ne makacskodj; túlszép vagy, semhogy a
Sír kincse légy s férgek diadala.

VII

Nézd, mikor emeli égő fejét
Keleten a kegyes fény, a szemek
Feléje fordulnak s a visszatért
Szent felségen hódolva csüggenek;

S mikor, mint erős, érett ifjú, a
Meredek égi ormon halad át,
Még mindig földiek imádata
Figyeli arany zarándoklatát;

De mikor a csúcsról, mint gyöngye agg,
Fáradt szekerén éjnek dől megint,
Alacsony útjára már nem tapad
A régi hűség, s másfelé tekint:

Dél s este közt téged is megtagad
A tisztelgő szem, ha nem lesz fiad.

VIII

Ki Zene vagy, mért bús a zene néked?
Méz nem ront mézet, kéj új kéjre vár
Mért szereted azt, ami kinnal éget?
Mért fogadod gyönyörrel, ami fáj?

Ha egybezsongó ütemek kimért
Frigye, összhangja bántja füledet,
Mind csak korhol, szelíden, amiért,
Nőtlen, te, rossz a társas-éneked.

Halld, egymásnak mily édesen felelget
Kölcsönös rendben s hitvesként a húr,
Mint mikor férj s a boldog nő s a gyermek
Dala egyetlen dallammá simul:

Szövegtelen dal, s dús egysége csak
Azt zengi, hogy magadban senki vagy.

IX

Könnytől félted tán egy özvegy szemét,
Hogy magányban emészt a nőtlen ágy?
Ah! ha sarj nélkül visz sírba a vég,
Mint árvult ara, gyászol a világ:

A világ lesz az özvegyed, s zokog,
Hogy nem hagytad képed magad után,
Bár mások gyermekéből a halott
Férj mindre visszanéz, mint szellemárny.

Nézd, amit a pazar elszór, helyet
Cserél csak, hiszen élvezheti más is;
De ha szépség vesz, végleg elveszett:
Elveszti a tétlen zsugorgatás is.

Nincs szerelem annak szívébe zárva,
Aki ily gyilkos szégyent hoz magára.

X

Szégyen! Mondd, hogy nincs nő, akit szeretnél,
Te, ki magadhoz oly könnyelmű vagy;
Vagy valld be, sokak bálványa lehetnél:
Annyi szent, hogy a lelked csupa fagy.

Mert úgy megszállt a gyilkos gyűlölet,
Hogy folyton lázadsz magad ellen is,
Csak rombolod a szép épületet,
Bár fő-tisztad az volna, hogy javítsd.

Óh, változz, s lelkem veled változik!
Szeretnél szebben lakjék a düh?
Légy, mint a külsőd, szíves és szelíd,
Vagy legalább magadhoz jószívű:

Nemzz utódot, szívem is kér, - hadd éljen
Szépséged tovább benned s a tiédben.

XI

Ahogy romlasz, úgy nősz a tieid
Egyikében attól, amit ma vesztesz;
S mit ifjan adsz, véred friss cseppjeit
Visszakapod, mikor tested öreg lesz.

Így élni szépség, okosság, erő,
Másképp vénség, hülő kor, örület;
Hinnénk neked, meghalna az idő:
Még hatvan év, s eltűnnénk, emberek.

Kit a Természet nem folytatni gyártott,
Száradjon, vesszen a nyers, durva, torz;
Téged dúsaknál dúsabban megáldott:
Becsüld jótettét, s jóval viszonzod;
Pecsétté vésett s megszabta a munkád:
Üsd le sokszor, s ne hagyd veszni a mintát.

XII

Számolva az óramondó időt
S látva, szép nap rút éjbe hogy merül,
Hogy kókad az ibolya nyár előtt,
S ezüst zúzt hogy kap a fekete fürt;

S hogy ejti lombját a sok büszke fa,
Mely alatt nemrég tikkadt nyáj hűsölt,
S hogy hág kévék ravatalaira
A borzas-ősz szakállú nyári zöld, -

Sorsodat nézem, a szépségedét:
Útja a romboló időn visz át,
Hisz mind búcsúzik az édes, a szép,
S hal, oly gyorsan, ahogy mást nőni lát;
S csak gyermeked véd a kaszás Kor ellen,
Hogy dacolj vele, mikor elvisz innen.

XIII

Bár magadé volnál! de az, szerelmem,
Addig lehetsz csak míg földünk lakod:
Készülj gyorsan közelgő véged ellen
És add át másnak édes alakod.

Kölcsön-szépséged így lehet örök
Virágzás csak, mert, bár tested kihül,
Újjászületnél s édes gyönyöröd
Édes sarj nyerné egykor örökök.

Van-e, ki ily szép házat veszni hagy,
Ha hű gond megjavíthatja, mire
Felzúg a tél viharos szele, vagy
A halál örök, fagysivár dühe?

Ó! csak a pazar. Drágám, volt apád;
Hadd mondja ezt a fiad tereád!

XIV

Nem fejtem a csillagok titkait,
De, úgy tetszik, asztrológus vagyok,
Bár nem tudom, mi sors következik,
Ragály, éhínség, s zord vagy szép napok;

S percre nem jóslok, kijelölve mindnek
A maga dühét, záporát, szelét,
Vagy hogy mi éri fejedelmeinket,
Noha gyakran élém tárja az Ég;

Nekem a te két szemed (ez a két
Állócsillag) adja tudásomat:
Együtt pompázik az igaz s a szép,
Mihelyt kész leszel őrizni magad;

Ha meg nem, a jóslatom végzetes:
Véged a szép s igaz múlása lesz.

XV

Ha meggondolom, hogy csak egy rövid
Percig teljes mind, ami nő s virágzik,
S e roppant színpad csak olyat mutat,
Amit titkos csillag-parancs irányít;

Ha látom, egy az ember s a növény,
Egyazon ég húzza föl s rontja le:
Friss nedvben ragyog, lankad, túl delén,
S kopik daliás emlékezete, -

A múlás eszméje mindig elő-
Ragyogtatja legdúsabb tavaszod,
Melyben küzd már a romlás s az idő,
Hogy mocskos éjbe fojtsa szép napod;

S küzdve az idővel, mely elragad,
Mert szeretlek, én feltámasztalak.

XVI

De mért nem várja különb fegyvered
Az Időt, ezt a véres zsarnokot?
S romlásodtól mért nem óv üdvösebb
Eszköz, mint ezek a száraz dalok?

Boldog óráknak járod ormait;
És sok még parlag kert, sok szűzi vágy
Megteremné élő virágaid,
Húbb képeid, mint amit ecset ad:

Így az élet rajzolná újra ezt
Az életet, melyet külszínre és
Belső becsben föltárni ez (a Perc
Ónja s az én inas-tollam) kevés.

Ha átadod, megtartod életed;
Élned kell: élj, rajz, saját remeked.

XVII

Hogy lesz egykor versemnek hitele,
Zsúfolja bár nagy érdemeidet?
Pedig, Ég látja, csak sírod jele:
Félig se tárva rejti életed.

Hogyha le tudnám írni szép szemed,
S volna bájad zengeni friss zeném:
Hazugság, mondanák az emberek,
Földi arcot nem fest ily égi fény.

Nevetnék sárgult papírom: fecseg
A pletykás öreg, sok szó, semmi tény;
S a valóság költői örület
És dagály lenne, ódon költemény.

De maradnál meg valami utódban,
Kettőzve élnél: benne s a dalomban.

XVIII

Mondjam: társad, másod a nyári nap?
Te nyugodtabb vagy s az nem oly üde,
Hisz a május méz-bimbaira vad
Szél csap, s túl rövid a nyár bérlete;

Az ég szeme néha gyújtva ragyog
S arany arca máskor túlfátyolos;
S mind válik a széptől a szép, ahogy
Rútítja rendre vagy vakon a rossz.

De a te örök nyarad nem fakul
S nem veszíti szépséged birtokát;
Ne mondja Halál, hogy rád árnya hull:
Örök dalokban nőssz időkön át.

Míg él ember szeme s lélegzete,
Mindaddig él versem, s élsz benne te.

XIX

Falánk idő, nyúdd az oroszlán körmét,
S falasd a földdel édes fiait,
Törd vad tigris-állkapcsok fogak törét,
S ős főnix vére igya lángjaid;

S legyen víg s bús kor, amit röptöd elhagy,
S tégy, amit akarsz, Gyorslábú, te, a
Nagy világgal s tűnő ékeivel, csak
Egy szörnyű bűnt ne kövess el soha:

Ne szántsák kedvesem szép homlokát
Óráid, s ódon pennád rajzai;
Suhanj fölötte érintetlen át:
Szépségminta, mai s mindenkori!

De tombolj bár, vén Idő, legvadabban,
Örökifjan él kedvesem e dalban.

XX

Lánynak festette maga a Teremtés
Arcodat, vágyam úr-úrnője! Édes
A szíved, de nem férközhet a tetszés
Úgy hozzá, mint a nők álnok szívéhez;

Szemed fényesebb, de nem oly csapongó,
S megaranyozza mind, amire nézel;
Színre férfi, de, minden színt bitorló,
Férfi-szemet lopsz s nő-lelket igézel.

S nő voltál előbb; de, míg gyúrta tested,
Természet-asszony megkívánta formád,
S valamit hozzá toldva tőlem elvett
S az most, számomra, célnélküli korlát.

De ha már nők gyönyörére teremtet,
Használják őket, s legyen enyém szerelmed.

XXI

Az enyém nem olyan, mint az a Múzsza,
Kit festett szépség is dalra tüzel,
Ki kedvesét a mennyel koszorúzza
S minden szépre az övével felel

S büszke hasonlattá szövögeti
Nap s hold díszét, föld s tenger gyöngyeit,
Április első virágát s ami
Ritkát ez a nagy égbolt csak borít.

Igaz szerető, igazat írok,
S higgyétek el, ha emberfia szép,
Hát ő az, noha úgy mégsem ragyog,
Ahogy arany gyertyáival az ég.

Fecseljen a nagyzó, csacska száj,
Én nem dicsérlek: nem vagyok kufár.

XXII

Tükröm hiába mondja, hogy öregszem,
Míg egy vagytok, te meg az ifjúság;
A te ráncaidat kell észrevennem,
Hogy belássam: közel már a halál.

Mert ami csak borít téged, a szép,
Ékes köntösként fedi szívemet,
Mely benned él, mint bennem a tiéd;
Hogy lehetnék így nálad öregebb?

Légy hát óvatos, Édes, amilyen
Én vagyok, nem magamért, de teérted,
Úgy hordva szíved, ahogy dajka sem
Félti kicsinyét, kit annyi baj érhet.

S ha majd enyém meghalt, ne várd szíved:
Nem úgy adtad, hogy egykor visszavedd.

XXIII

Mint tökéletlen színész a színen,
Ki féltében elrontja szerepét,
Vagy egy vad túlzó, kire féktelen
Dühe visszacsap, mint szívgyöngesség:

Kishitúségből én akként feledtem
Az ő szerelmi szertartásokat
S roskadozni látszik erőm s szerelmem
Saját szerelmem túlsúlya alatt.

Legyen hát e könyv a szónoklatom
S hangos keblem néma hírnöke, - ó,
Jobban vágyik rád, szív és jutalom,
Mint, amely többször s többet kért, a szó.

Tanuld olvasni sok néma jelem;
Szemmel is hall az okos szerelem.

XXIV

Szemem a festőt játszotta, s szívem
Lapjára karcolta be arcodat;
Ott most testemmel én keretezem,
S a távlat remek művészre mutat,

Mert, hogy hová tett, azt is látni kell
A képpel együtt s a művészen át:
Keblemnek állított boltjába, mely
Szemeiddel ablakozta magát.

Már most, nézd, szemet hogy segít a szem:
Az enyém rajzolta meg másodat,
S a tiéd szívem ablaka, melyen,
Gyönyörködni, rád-rádmosolyg a nap.

De egy varázs nincs meg e bölcs szemekben;
Csak a láthatót festik, szívedet nem.

XXV

Fitogtasson, kit csillaga kegyel,
Közéleti dísz s büszke címeket,
Én, kit a sors ennyire nem emel,
Csöndben élvezem, amit szeretek.

A trónok kegyence csak úgy virul,
Ahogy a napraforgó a napon;
És dőlyfe a saját sírjába hull:
Egy ránc, egy intés - és légvára rom.

A sebhelyes, ünnepelt katona
Ezerszer győzhet, s ha egyszer bukik,
Törlik a hír könyvéből és soha
Nem idézik régi érdemeit.

Jobb hát nekem: szeretnek s szeretek:
Nem üzők mást s más nem üz engemet.

XXVI

Szerelmem lordja, kihez érdemed
Jobbágyként köti hódolatomat,
Hozzád küldöm írott hírnökömet;
Hódol csak, és nem szellemet mutat.

Oly nagy hódolat, s ha ily kicsi szellem,
Nyújtja, pőrén hat, nincs szavam elég rá;
De így is hiszek ötletes kegyedben,
Hogy az lelkedből takarót terít rá,

Míg valamely csillag, sorsom vezére,
Kedvező jegyben rám nem mosolyog
S talárt nem vet szerelmem rongy-mezére,
Hogy lásd: figyelmedre méltó vagyok.

Akkor majd büszkélkedem, hogy szeretlek;
Addig ne vizsgálj, fejem földje rejték.

XXVII

Kimerült utas, esem édes ágyba,
Minden tagom esdi a pihenőt;
De akkor a fejem kezd utazásba,
S lelkem gyötri, mikor a test kidőlt;

Mert akkor (innen, messziről) mohón
Indul zarándok agyam tefeléd,
Oly sötétbe meresztve roskadó
Pillámat, amilyen a vakoké:

Ha csak lelkem látomása ide
Nem hozza, üres szemeimbe, árnyad,
Mely, mint a rémteli éj ékszere,
Szép s új dísz ad vén s komor éjszakámnak.

Lásd, így nappal testem, éjjel szívem,
Miattad, s miattam, sose pihen.

XXVIII

Hogy legyek hát megint derűs kedély,
Ha az áldott pihenés elkerül?
Ha nehéz napom nem könnyíti éj,
S napra éj s éjre nappal nehezül?

Mindkettő, bár ellenséges hadak,
Gyötrésemre barátként összefog,
Ez, hajszolva, az meg panaszomat
Keltve, hogy tőled mind messzebb jutok.

Hízelgek a napnak: beragyogod,
Ha felhőfoltos is a végtelenség;
S a fekete éjnek: te csillagok
Nélkül is megaranyozod az estét.

De a nap kínom napról-napra nyújtja
S éj edzi éjről-éjre szomorúbbra.

XXIX

Ha, vesztve nép és Szerencse kegyét,
Árvultan sírok kivert voltomon,
És zaklatlak, hiába, süket Ég,
S nézem magam és sorsom átkozom,

S irigylem a reménykedőbbeket,
Különbeket és tapsoltabbakat,
Ezt, mert többet tud, azt, mert verse szebb,
S fő-kéjem öröme is szikra csak:

Akkor, magam már-már megvetve, rád
Gondolok - s lelkem (mint a hajnali
Pacsirta, mely a föld árnyain át
kitör) az ég kapuit zengeti;

Mert édes emléked is annyit ér,
Hogy balsorsom sem adnám trónokért.

XXX

Ha a merengés édes ünnepén
Együtt ülök a múlt árnyaival,
Sóhajt bennem a sok vesztett remény
S elmúlok: sír újra a régi jaj:

És noha nem szoktam, megkönnyezem
Egy-egy barátom, kit időtlen éj fed,
S felzokog a rég-megölt szerelem
S köddé vált arcok fájnak, messzi képek,

És tűnt bánatok új bánata hasgat
S ahogy kín kínra feltámad megint,
Bús számláját sok panasztól panasznak,
Nem először, fizetem újra mind.

De ha közben eszembe jutsz, barátom,
Nincs veszteségem és a gyász csak álom.

XXXI

Szívedbe gyűlt, kincstárba, mind a szív,
Mit, vesztve, holtnak hittem: egymagad
Őrzöd a szerelmet, s gyönyöreit,
És sírbaképzelt sok barátomat.

Szememből a szerelem álma hány
Szent gyászkönnyet lopott, adóul, a
Sok halottnak, kit, ím, éltet s csupán
Messze múltban rejt szíved otthona!

Tűnt vágyaim éltető sírja vagy,
Volt kedveseim száz jele díszít,
Amim övék volt, most mind rád maradt;
A sokak kincse már csak a tiéd:

Benned látom szeretett arcukat,
És te (ők mind) mindenem ura vagy.

XXXII

Ha túléled ama boldog napot,
Melyen a bitang halál leterít,
S véletlenül még egyszer átfutod
Volt híved gyarló és nyers sorait:

Gondolj arra, hogy fejlődik a kor,
S tartsd meg, bár minden toll legyőzi, őket,
Tartsd meg, értem, s nem rímemért, mit oly
Könnyedén túlszárnyalnak a különbek.

Ó, tisztelj meg, hogy ezt mondod: »Íme,
Ha a nővé korral nő a barátom,
Drágább kincset szült volna a szíve,
S feszíthetne most rangosabb batáron;

De mert meghalt, s van jobb: őt, amit átélt,
Azért olvasom, s mást a stílusáért.«

XXXIII

Dicső hajnalok csókos úr-szemét
Sok ormon láttam; zöld rét ragyogott
Tűz-arcától; s hogy mint égi vegyész
Sápadt folyókat bearanyozott;

Máskor meg tűrte, hogy rút fellegek
Mocskos rácsa lepje mennyei-szép
Arcát, amely a vesztett föld felett
Dugva lopta nyugatra szégyenét.

Az én napom is, győztes, kora fény,
Így verte, dús tündöklés, homlokom;
De ó! csak egy órára volt enyém,
S álarc rejti most tőlem s köd-plafon.

Szívem mégse veti meg érte: védi
Földi nap foltját, hogy foltos az égi.

XXXIV

Mért bízattál, hogy szép lesz, derű, fény
A nap, s hogy köpenyem se vigyem?
Mocskos felhő gombolyodott fölém
S rothadt gőz győzött tündökléseden!

Nem elég, hogy áttörd a felleget
Viharvert arcom fölszárítani:
Mert jó ír-e, melytől gyógyul a seb,
De nem tűnnek el undok hegei?

Szégyened nem orvosa bánatomnak!
Bánhatod: csak enyém a veszteség!
Gyenge vigasz a sértő jaja annak,
Akiben a sértés fájdalma ég!

De ah! szerelmed könnye gyöngyözik:
Igazgyönggyel fizeti bűneid!

XXXV

Bármit tettél, ne bánkódj; tüske van
A rózsán, ezüst forrásban iszap;
Nap s hold elé felhő és árny suhan
S rút rák él a bimbó selyme alatt.

Mind tévedünk; én is, mert képbe zárom
S így oldozom önkényed tetteit,
S magam rontva vétkeidet magyarázom
S túlzott mentéssel túlzom bűneid:

Értelmezem érzékiségedet
(Az ügyész véd): szívem ím pörbe száll
Szívemmel, mert szerelem s gyűlölet
Benne oly polgárháborúban áll,

Hogy kényszerére keserű bajomnak
Cinkosa vagyok édes tolvajomnak.

XXXVI

Bizony, jobb, ha utunk most elszakad,
Noha szerelmünk osztatlanul egy:
Így a sok foltot, mely velem marad,
Viselem majd magam, tenélküled.

Két szívünk közös vágy, de életünkben
Olyan választó bánatom is él,
Melytől, bár nem csökkenti örömlöket, nem
Egy szép órát vesz a szent szenvedély.

Nem illethet ezután a szavam,
Mert szégyenem megszégyenítene,
S hogy becsülsz, ne mutasd nyilvánosan,
Mert megromlik neved becsülete:

Nem, nem, ne tedd; mert szívem úgy szeret,
Hogy, mint magad, enyém a jóhíred.

XXXVII

Ahogy rokkant apának öröm ifjú
Tettekben sürgő-forgó gyermeke,
Úgy vigasztalsz, kit balsors s annyi kín sújt,
Engemet, érdem s hűség kincse, te.

Mert akár szépség, akár születés,
Pénz, ész, ez mind, vagy még több, vagy csak egy
A jussod, mint koronás, ősi rész,
Én hozzájuk adom szerelmemet:

Így sors-vert, hitvány s koldus nem vagyok,
Mert ez, ha árny is, oly mivoltot ád,
Hogy bőségedtől bő tápot kapok
S visszfényével is éltet glóriád.

Azt kívánom, mi üdvöd üdve lesz;
Én kívánom; s így üdvöm tízszeres!

XXXVIII

Hogy fogyhatna ki múzsám tárgya, míg
Lélegzel, te, ki méz-tartalmadat
Öntöd a versembe, túl istenit,
Semhogy felfogja minden buta lap?

Magad műve, ha bennem valami
Számontartásra érdemest találisz;
Ki morcnak ne volnának rímei,
Ha, lobbanó ihlet, te beleszállsz?

Légy a tizedik múzsa, tízszer oly
Dús, mint ama költők-zengte kilenc;
S aki hív, annak, ha rólad dalol,
Örök kort, örök ütemet jelents.

Ha kell daróc versem e kandi kornak,
Fáradjak én, - neked tapsol a holnap.

XXXIX

Hogy hirdessem illendően érdemed,
Ha jobb részem mindenestől te vagy?
Hogy élvezzem az öndicséretet?
S mi nem az, zengve benned magamat?

Már ezért is éljünk külön megint,
S szerelmünk hagyja el az egy nevét,
Hogy megadhassam, így, elválva, mind,
Ami jussod, ami csak a tiéd.

Ó, különlét, mily kín volnál, ha nem
Lenne e rossz válás jó alkalom
Merengeni, hosszan, szerelmesen,
(Ó, édes fátyol időn s agyamon!)

S ha nem tanítnál kettőt látni egyben,
Itt dicsérve őt, aki messze innen.

XL

Vedd kedveseim, kedves, vedd, igen, mind:
Amid már volt, ahhoz mit adnak ők?
Több szív, amely hű szív volna, szívem, nincs:
Enyém tied volt már e több előtt!

Ha kedvesem kedvemért akarod,
Nem hibáztatlak: szerelmemet éled;
De nem tetszik, ha magadat csalod,
S mit eldobsz, azt kéri makacs szeszélyed.

Elnézem rablásod, szép tolvajom,
Bár viszed minden szegénységemet;
De, tudja a szív, nagyobb fájdalom
A szív sebe, mint a nyílt gyűlölet.

Buja szépség, halmozz bár bűnre bűnt,
Kínozz, ölj, ellenségek nem leszünk.

XLI

Kecses bűneid, mikre a szabadság,
Ha szíved elhagy néha, rákapat,
Szép éveid illó ékeit adják.
Hisz kísértés követ, bármerre vagy.

Kedves vagy, így tehát megnyerhető,
Szép vagy, tehát ostromok ingere;
S van-e, kit nő szült, s ki, ha vívja nő,
Fut, morcosan, hogy ne bukják vele?

Ó, jaj! kerülted volna házamat,
Szidva szépségedet s kóbor kéjedet,
Mely odavitt, hol egy vad pillanat
Két hűséget szegni kényszerített:

A lányét, ki szépségedért elárult,
A tiédet, mert szépséged vele csábult.

XLII

Hogy ő tied, nemcsak azt fájlalom,
Pedig megmondhatom, nagyon szerettem;
Hogy te övé, az a fő-bánatom,
Az szúrt sokkal mélyebbre a szívemben.

Drága kínzóim, eképp mentegetlek: -
Te szereted, tudván, szeretem én is;
S a lány szintúgy csak kedvemért gyötör meg,
Barátom csókját tűrve, mely enyém is.

Elvesztlek? A nő kapja veszteségem.
Őt vesztettem? Barátom lelte meg!
Egymást nyerik, ha pusztul dupla tétem,
S ők értem rakják rám keresztemet:

De ez gyönyör: barátom velem egy;
Bús kéj! a lány így csak engem szeret.

XLIII

Lecsukva lát legjobban a szemem,
Mert nappal csak lim-lom tűnik elébe:
De ha álmodom, terajta pihen,
És, sötét tűz, tűzként csap a sötétbe.

Kinek árnyadtól árny felvillan, ó,
Láng-nappal mily láng-képet tárna fel
Árny-képed, a még jobban ragyogó,
Ha másod csukott szemnek így tüzel!

Hogy üdvözlénék (mondom) eleven
Nappal látva tégedet, ha halott
Éjben, nehéz álmom s vak szemeken
Szép, vértelen képed így átlobog?

Minden nap éj, míg nem látlak, barátom,
S az éj fénylő nap, ha meghoz az álom.

XLIV

Ne volna testem nehéz hús, de szellem,
Nem bénítana irigy messzeség,
Mert, a teret legyőzve, mérhetetlen
Végekről rögtön hozzád szállanék.

Mindegy volna holléted távola,
S hogy a föld szélén állok: oly hamar
Pattan vízen s szárazon által a
Gyors gondolat, s ott van, ahol akar.

Öl elgondolni, hogy, mint gondolat,
Nem ugrom hozzád mérföldeken át,
De, túl sok sár s víz keveréke, csak
Sírok, s várom az idő vigaszát;

Nehéz könnyet, mást nem adhat e két
Lassú elem, közös kínja jelét.

XLV

Két társuk, tisztító tűz s lenge lég,
Veled időzik, akárhol vagyok;
Ez gondolatom, abban vágyam ég,
S e két itt-ott-szárny villámként suhog.

Mert ha elment e két gyorsabb elem
Hozzád, gyöngéd, szerelmi hírnökül,
A kettővel négy-gyúrta életem
Bánattól nyomva halálba merül;

Míg csak meg nem gyógyítja keverék
Életem a megtért két gyors futár;
Épp most jönnek vissza, s mondják, de szép,
De viruló vagy, derű és sugár;

Örömhír ez; de üdvöm ellobog:
Visszaküldöm őket, és búsulok.

XLVI

Gyilkos csatát vív szemem és szívem:
Hogy osszák meg látásod birtokát?
Szívemet képedtől tiltja a szem
S ez vitatja amannak jogát:

Úgy tudja, hogy ő őrzi alakod
(Kristály-szem sose-járta rejtekén),
Míg a vádlott cáfol, s azt mondja, hogy
Te csak őbenne élsz, szép tünemény.

A pörben ítélni gondolatok
Esküdszéke, a szív jobbágiai,
Ült össze, s az végre döntést hozott,
Hogy a szép szem s a hű szív jussa mi,

Eképp: szememé külsőd, azt szeresse,
S szívem joga szíved belső szerelme.

XLVII

Frigy köti szememet-szívemet,
S most egymást segítik hűségesen;
Ha éhes szemem arcodért eped,
Vagy sóhajoktól fuldoklik szívem,

Képeddel a szem festett lakomát
Ad a szívnek, kit vendégségbe hív;
S máskor társának a másik barát
Küldi szerelmes gondolatait:

Így vágyam vagy képmásod idevon,
Légy messze bár, mindig itt a helyed;
Nem juthatsz túl gondolataimon,
S én velük vagyok, ők meg teveled;

S ha alszanak, fölkölti arcod éke
Szívemet szívem s szemem örömére.

XLVIII

Mily gonddal zárta, útra kelve, hű
Reteszek alá minden holmimat:
Hasznom ne használja tolvajkezű
Hamisság, de védje biztos lakat!

De téged, aki legfőbb bánatom,
Egyetlen gondom, kincsem java vagy,
Vigasz, ki mellett a gyöngy szürke lom,
Rongy zsványok kezére hagytalak.

Semmi szekrénybe nem zártalak el,
Csak ahol nem vagy, bár úgy érzem, ott vagy,
Keblem gyöngéd rejtekébe, amely,
Hogy jöjj-menj, békén nyitódhat-csukódhat;

S félek, onnan is kilopnak: ily ár
Még a hűségéből is tolvajt csinál.

XLIX

A jövő ellen, ha jön oly jövő,
Hogy hibáimtól arcod komorul,
S szerelmed, fukarkodva, kitűnő
Szempontok szerint számolni tanul;

A jövő ellen, ha mégy, idegen,
S szemed, e nap, nem néz rám, vagy alig,
S hagyva múltját, benned a szerelem
Érett kimértséggé komolyodik;

E jövő ellen sáncot verek és
Értékem tudatába költözöm,
S magam fogok magamra kezet és
A te jogodat védi majd pöröm:

Szigorú jog, koldust, elhagynod engem,
Fogalmam sincs, mit tudj szeretni bennem.

L

De nehezen haladok utamon,
Tudva, hogy a célban, ha ott leszek,
Gúnyosan mondja majd a nyugalom:
»Ennyi mérföldre van a kedvesed!«

Csüggéd kínomtól és csak vánszorog
Az állat, mely visz; a bú nagy teher!
Szegény, tán az ösztöne súgja, hogy
Nem siet ura, hisz téled megy el.

Sarkantyút mérgem hasztalan merít
Oldalába, hogy kibuggyan a vér,
Válasza engem, ha nyög s fölnerít,
Jobban sért, mint őt az éles acél;

Mert hangjára folyton agyamba döbben:
Elöl bánatom van, s üdvöm mögöttem.

LI

Így mentheti szívem rossz lovamat
Lassú bűnéért, ha tőled igyekszem:
Mért száguldjon onnan, ahol te vagy?
Majd visszafelé! addig mért siessen?

De, ó, mi menti akkor majd szegényt, ha
Kellő gyorsan semmi iram se száll,
Ha sarkantyúznám a szelet is, és a
Szárnyas viharra azt mondom, hogy áll?

Vágyammal nem lesz versenyezni ló:
A vágy, a legteljesebb szerelem
Nyerít majd, nem rest hús, de vágató:
S a paripát így menti a szívem:

Minthogy tőled kelletlen baktatott csak,
Száguldok majd én feléd - ő kocoghat.

LII

Úgy vagyok, mint a gazdag, aki, bár
Van kulcsa, elzárt kincse rejtekébe
Örvendezni túlgyakran mégse jár,
Hogy ne kopjék a ritka gyönyör éle.

Az ünnepnap azért kápráztat el,
Mert szürke napokból ragyog elő,
Ritkán, ahogy a nyakláncban tüzel
Itt-ott egy-egy igazi drágakő.

Ilyen szekrényem, az idő is: elrejt
És őriz, mint ruhát a ruhatár,
S kivételes üdv a kivételes perc,
Mikor, titkos kincs, egyszerre kitár.

Boldog szépséged mindennel felér:
Aki lát, ujjong, s aki nem, remél.

LIII

Mily lényeg formált, hogy oly árnytömeg,
Millió idegen kép vesz körül?
Mindennek van, mindennek, árnya, egy,
S te kölcsönként szállsz, mindbe, egyedül.

Írd le Adonist, s ha a kép remek,
Koldus másod születik meg vele;
Rakd Helénára száz varázs-szered,
S téged fest újjá Graecia dísze;

Dicsérd a tavaszt, s kincstárát az évnek,
Ez szépségedet mutatja nekünk,
Az mint gazdag jóságod jelenik meg,
S mindenben áldott mintádra ismerünk.

Társ vagy valahogy minden testi szépben,
De senkivel, senki veled, hűségben.

LIV

Ó, mennyire megszépíti a szépet
Az édes dísz, hogy nemes, igazi!
A rózsza szép, de szebb, még szebb az édes
Illattól, amely körüllebegi.

A vadrózsza épp oly mély tűzben izzik,
Mint a fajrózsák párförmös zománca,
S nyáron, ha a bimbók álarca nyílik,
Épp oly tüskén épp oly kacér a tánca.

De mert kincse csak tűnő tarkaság,
Csak él, s hervad, nem nézi senki sem,
S magába hal. Más az édes virág:
Édes párlatba hal át édesen:

S így illatozik majd, gyönyörű gyermek,
Ha elhervadsz, dalomban hű szerelmed.

LV

Márvány s királyi arany oszlopok
Nem élik túl hatalmas versemet;
Tündöklőbb őreid e verssorok,
Mint vénségmarta, mosatlan kövek.

S bár zord háború szobrokat tipor
És gyökerestől szaggat házakat
S Mars kardja sújt s gyors tüze ránk omol:
Emléked örök híradás marad.

Büszkén haladsz át halálon, irigy
Feledésen; babérod üdezöld:
Rajtad minden jövődök szeme, míg
Végítéletre nem kopik a Föld.

Míg a harsonás angyal föl nem ébreszt,
Versem és a szeretők szeme éltet.

LVI

Újítsd erődet, édes szerelem;
Ne mondják: élet tompább, mint az éhség,
Melynek, bár ma torkig lakva pihen,
Étvágya holnap újra feni kését.

Tégy így te is; és ha éhes szemed
Ma gyönyörök el is nehezítették,
Holnap nézz újra: így nem öli meg
Szellemed az örök tútelítettség.

E bús időköz legyen óceán két
Part közt, ahová folyton kiszalad
Két szerető, s a másik visszatértét
Látva mindegyik egyre boldogabb.

Vagy mondjuk télnek: épp, mert oly sivár,
Háromszor oly szép utána a nyár.

LVII

Rabod lévén, más dolgom mi legyen,
Mint várni vágyad percét, hogy hivatsz?
Életem üres, vesztegethetem,
Célom sincs semmi, míg csak te nem adsz.

A világhosszú időt se szidom,
Fenség, folyton az órát lesve érted,
S felejttem, bár keserű volt nagyon,
Hogy szolgád egykor távozásra kérted.

Kérdezni sem merem féltékenyen:
Hol jársz s miért? Semmit se gondolok,
Legfeljebb sóhajt rabszolga szívem,
Hogy akikkel vagy, milyen boldogok.

Oly bolond ez a szív, hogy bár teszel
Egyet-mást, rólad rosszat nem hisz el.

LVIII

Ments isten, ki raboddá tett, hogy én
Gyönyöreid ellenőre legyek,
Vagy csak féke óráiknak: szegény
Vazallus, tisztelem önkényedet!

Ó (azt lesve csak, hogy ints), hadd viseljem
Szabadságod börtönös távolát;
Mindent tűr kínhoz idomult türelmem:
Sérelmeimért nem ér semmi vád.

Légy, ahol tetszik; pátenséd szilárd
Joga, hogy te oszd be napjaidat;
Tégy, amit akarsz, hatalmadban áll,
Hogy magadnak ártva, fölmentsd magad.

Nekem várnom kell, bár pokol kínoz,
S nem kéjed feddeni, ha jó, ha rossz.

LIX

Ha nincsen új s mind volt már, ami van
De rászedi agyunk a képzelet,
Mely folyton újra tör, hogy kínosan
Megszülje a már megszült gyermeket!

Ó, forgathatnák csak vissza előttem
A Nap körútját ötszázszor az évek,
Hogy viszontlássalak egy régi könyvben,
Melyben először lett betű a lélek!

Csak látnám, hogy állt tűnt korok előtt
Szép alakod csodás épülete;
Hogy mi vagyunk-e a jobbak, vagy ők;
S a körforgás mindig ugyanaz-e!

Ó, az biztos: aki akkor írt igaz dalt,
Himnuszával csak gyarlóbbat magasztalt.

LX

Mint a kavicsos part felé a hullám,
Úgy futnak a halálba perceink,
És előde helyére benyomulván
Küzdelmes láncban mind előre ring.

Az élő mag fürdik a fényözönben
Nő, megéri, de alig volt dicső,
Sanda sötét tör glóriája ellen
S amit adott, megrontja az Idő:

Lemarja friss hamvadat, ifjúság,
S ráncokat vés a szépség homlokára,
Habzsolja létünk kincsét, legjavát,
S nincs amire le ne csapna kaszája.

De bárhogya dúl is vérengző keze,
Dalomban te mindig dacolsz vele.

LXI

Te akarod, hogy képed nyitva tartsa
A fáradt éjszakán nehéz szemem?
Te kívánod, hogy szenderem rabolva,
Gúnyos árnyaid játszanak velem?

Szellemed küldöd messziről utánam,
Hogy tetteimet fürkészd és elég
Züllést és szégyent találj a barátban,
Féltékenységed célját s jogcímét?

Ó, nem; szeretsz, de annyira nem; álom
Csak a saját szívem miatt kerül;
Saját hű szívem zaklat: érte játszom
Virrasztót, őt téve meg ördül.

Álmom én itt, te máshol veszted el,
Tőlem messze, másokhoz túlközel.

LXII

Az önzés bűne szállta meg szemem,
Testem-lelkem az járja át meg át,
S erre a bűnre gyógyszer nem terem,
Úgy a szívembe vette már magát.

Nincs termet és arc ily szép, így beszélek,
És nincs hűség igazabb és nagyobb;
Saját bírám, én döntöm el, mit érek:
Mindenkinél mindenben több vagyok.

De ha tükröm mutatja, hogy kiszáradt
Arcomba ráncot vénség sava rág,
Egész másra tanít az önimádat,
De így csak bűn volna a butaság.

Te vagy az Énem, téged magasztallak,
A te tavaszod fest csak fiatalnak.

LXIII

Az lesz majd szerelmem, ami ma én,
Irigy idő roncsa, nyűtt szemete,
Ha vére szárad, s arcára kemény
Ránc-sort gyűjt sok év; ha friss reggele

Elérte már a Kor meredek éjét,
S mind a báj, amin ma uralkodik,
Tűnő vagy eltűnt pompa lesz, a szépség,
Tovalopva tavasza kincseit.

Fegyverkezem e Kor ellen, kaszája
Élét csorbítva, hogy valamiképp
Szerelmem szép varázsát ki ne vágja
Az emlékből, ha már az életét,
Szépségét őrzik e sötét betűk,
S ő megosztja örökzöld életük.

LXIV

Látván az Idő, zord kéz, hogy töröl
S temet múlt kort s dús-büszke dísz, mely élt;
S dicső tornyokat néha hogy letör,
S hogy percnyi düh rabja az örök érc;
Látván, az éhes óceán hogy önt
Végig a parti királyságokon,
S szilárd föld hogy nyom vissza vízözönt,
Mert rommal nő a tár s tárral a rom;
Látván a lét cseretüneteit,
Vagy magát a dúlt létet romlani,
Rájöttem, e sok roncs mire tanít:
Jön az Idő s szerelmem elviszi.
Fél-halál ez a gondolat, s a kincset
Siratja: hogy birtokol, de veszíthet!

LXV

Ha bronz, kő s a föld s a nagy tengerek
Hatalmát is bús romlás töri le,
Ily dühvel hogyan birkózhatna meg
A szépség halk, szíromnyi ereje?
Ó, hogy állja az Idő a napok
Zord ostromát a mézillatú nyár,
Ha érvkapuk gőgje is összerogy
S málik a zúzhatatlan sziklaszál?
Szörnyű gondolat! Mi mentheti meg
Az Idő kincsét az Idő elől?
S ha a szépséget meglopni siet,
Gyors lábait mely vaskéz tartja föl?
Egy se!... vagy csoda lesz, s a fekete
Tinta neved fénnel ragyogja be.

LXVI

Fáradt vagyok, ringass el, ó, halál:
Az érdem itt koldusnak született
És hitvány Semmiségre pompa vár
És árulás sújt minden szent hitet
És Becsületet rút gyanú aláz
És szűz Erényt a gaz tiporni kész
És Tökéletest korcs utód gyaláz
És Érc-erőt ront béna vezetés
És Észre láncot doktor Balga vet
És Hatalom előtt néma a Szó
És Egyszerű kap Együgyű nevet
És Rossz-kapitány rabja lett a Jó.
Fáradt vagyok; jobb volna sírba mennem:
Meghálnék, csak ne hagynám el szerelmem!

LXVII

Ah, mért most él ő, e ragályban, itt,
Létével mentve a gazt, a pogányt,
Míg általa a bűn emelkedik
S társaságával díszíti magát?!
Tolvaj ecsetnek adjanak csinált
Látszatot arca élő színei?
Szegény szépség mit keres imitált
Árny-rózsát, ha az övé igazi?
Mért most? Itt a természet csődje: fürge
Erein nem süt át, hisz pang, a vér;
Egész kincstára ő: sokakra büszke,
De ma csak az ő betétjein él.
Őrzi is! Kincsként mutogatja őt:
Mily dús volt e nyomorult vég előtt!

LXVIII

Így arca tűnt napok rajza, mikor
Úgy élt és halt a szép, mint a virág;
Mikor fattyú dísz még nem volt sehol,
Vagy nem lakhatta élők homlokát;
Mikor halottak arany fűtjeit,
Sírok jogát, kéz nem gyapjazta le,
Hogy második fön éljék második
Életüket, mint mások öröme.

Benne ama szent antik kor virul,
Mely cicomátlan volt, igazi, hű,
Mely nyárért más zöldjéhez sose nyúlt,
S nem régi díszből új és gyönyörű;
Őrzi is a természet, mintaképp:
»Nézd, korcs Művészet, mi a régi Szép!«

LXIX

Azon, mit rajtad földi szem elér,
Nem javíthat szívbeli gondolat;
A nyelv (a lelkek hangja) csak dicsér,
Mondván, bár ellenség, színigazat.
A külső dics külsődre korona;
De mind, aki így elismert, szavát
Másképp forgatva, elferdíti, ha
Beléd a szemeknél mélyebbre lát:
Lelked szépségét lesi, s ahogy a
Tettek mérlegén szállsz alább s alább,
Szeme nyájas bár, rút gondolata
Buja gyom-szaggal övez, szép virág:
S hogy színre s illatra egy nem lehetsz,
Azért van, mert elközönségesedsz.

LXX

Hogy ócsárolnak, ne bántson soha,
A vád mindig a nemest kezdi ki;
Gyanú a szépség ornámense, a
Varjú, mely az ég fényét keresi.
Légy jó, s ha a kor körülhízeleg,
A rágalom is csak emelni fog;
Mert az üszök bűn szűz bimbót szeret
És folttalan derű a tavaszod.
Túl vagy az ifjúság csapdáin: a
Harc elkerült, vagy győzted rohamát,
Dicsfényed mégsem dicsfény annyira,
Hogy az irigység ne nőjön tovább:
Ne érne vád, egymagad már szívek
Országait szereztél volna meg.

LXXI

Hogyha meghalok, ne tovább, ne gyászolj,
Csak míg hallod a zord harang szavát,
Mely széthírleli, hogy e rút világból
Legrútabb férgek közé szöktem át;

Sőt, ha versem olvasod, ne idézd
Írója kezét: szívem úgy szeret,
Hogy édes agyadnak a feledést
Kívánja sajgó emlékem helyett.

Vagy ha (mégis) látod írásomat,
Mikor engem a föld már elkever,
Ne mond ki szegény nevemet se: hadd
Haljon szerelmed halálommal el;

Mert a bölcs világ átlát szíveden,
S bár meghaltam, gúnyolni fog velem.

LXXII

Hogy a világ ne kérdje szüntelen:
Mi érdemem volt arra, hogy szeress
Még holtan is, felejts el, kedvesem,
Hisz úgy sincs bennem semmi érdemes.

Hogy kegyes hazugsággal valamit
Emelj, azt kéne, hogy tetézve rakd
Rám, halottra, a kevés dísz, amit
A fukar igazság önként megad.

Hogy ne lássék hamisnak hű szíved
Amiatt, hogy szeretve túldicsér,
Földeljük el velem a nevemet,
S akkor szégyen egyikünket sem ér.

Mert szégyen rám, amit versbe szedek,
S rád, hogy silány művemet is szereted.

LXXIII

Nézd, életem az az évszak, amelyben
Pár rőt-levél (vagy az se) leng, a tar
Fák ágai reszketnek a hidegben:
Dúlt kórusukban nem zeng drága dal.

Bennem már csak az a homály dereng,
Mely alkony után sápad nyugaton
S amelyet lassan, feketén beleng
Az éj, a fél-halál, a nyugalom.

Bennem már csak az a kis láng lidérclik,
Mely ifjúsága hamván haldokol,
Mint ravatalon, amelyen kivégzik:
Amiből kelt, vissza abba omol.

Ezt látva, csak erősödik szerelmed,
Hogy szeresd azt, aki maholnap elmegy.

LXXIV

De légy nyugodt: ha az a zord parancs
Engem könyörtelenül sírba ránt,
Ebben a könyvben lesz még némi rang,
És veled marad emlékem gyanánt.

Ha ezt átnézed, leglelkemet, a
Neked szentelt részem nézed át.
A por csak a port kapja (hisz joga);
Jobb része szellem s az tiéd tovább:

Így hát, ha testem vész, te csak nyüvek
Koncát veszted, az élet seprűjét,
Egy cenk tör gyáva prédáját - minek
Emlékeznél rá? -: túlhitvány szemét!

A mű kincse: amit tartalma ad,
És az ez itt, s ez teveled marad.

LXXV

Az vagy nekem, mint testnek a kenyér
S tavaszi zápor fűszere a földnek;
Lelkem miattad örök harcban él,
Mint fősvény, kit pénze gondja öl meg;

Csupa fény és boldogság büszke elmém,
Majd fél: az idő ellop, eltemet;
Csak az enyém légy, néha azt szeretném,
Majd, hogy a világ lássa kincsemet;

Arcod varázsa csordultig betölt
S egy pillantásodért is sorvadok;
Nincs más, nem is akarok más gyönyört,
Csak amit tőled kaptam s még kapok.

Koldus-szegény királyi gazdagon,
Részeg vagyok és mindig szomjazom.

LXXVI

Új díszből dalom mért oly tar? Dicső
Hangszerelés mért nincs, s gyors csere, benne?
Mér nem sandítok, ahogy az idő,
Új módszerekre, ritka ötvözetre?

S ötletem mindig a tegnapival
Födve, miért ismétlek egyre csak,
Hisz minden szó szinte nevemre vall,
Mutatva, honnan s hogy jött, az utat?

Ó, drágám, én mindig rólad írok,
Versem ti vagytok, te s a szerelem;
Még jó, ha vén szókra új mezt húzok,
A már adottat adva szüntelen:

Mert ahogy a nap régi s új naponta,
Szerelmem, amit mondott újra mondja.

LXXVII

A tükör int: szépséged színe vesz,
Az óra: drága perced elsuhan,
De e fehér könyv elméd öre lesz
S lapjaidnak ily tanulsága van:

A tükör sok mély ráncában szemed
Ásító sírok seregére lát
S órád árny-keze jelzi, hogy siet
A tolvaj perc az öröklétbe át.

Amit nem tud megőrizni agyad,
Bízd ez üres lapokra s egykor itt
Úgy látod viszont a fiaidat,
Mint szellemed új ismerőseit.

Tégy így, és ha felütöd lapjait,
Nyersz vele és könyved gazdagodik.

LXXVIII

Múzsámul annyit invokáltalak
És erőd oly szépen megsegített,
Hogy utánoznak, s védelmed alatt
Más pennák is ontják verseiket.

Szemed, melytől a néma dalra kap
S égbe röppen a tunya butaság,
A tanult szárnyak újabb tollakat
S a bájnak kétszeres fenséget ad.

De legbüszkébb az én munkámra légy,
Mert te nemzeted s tőled születik;
Stílusban javítod csak más művét
És éked művészetet ékesít.

Míg nekem mim vagy? Művészetem álma,
Nehéz agyam égjáró tudománya.

LXXIX

Míg más, hogy segítsd, nem fordult feléd,
Verseimé volt minden gráciád,
De romlik édes zeném, s most helyét
Beteg múzsám másnak engedi át.

Tudom, szívem méltóbb munkára vár
S tollra édes tartalmad; de mikor
Költőd rólad valamit kitalál,
Csak rád költi, amit tőled rabol.

Erényt említ; s honnan lopta szavát?
Magatartásodtól! Szépséget ad;
S arcodon lelte: bármit mond reád,
A dicséret élő lelke te vagy.

Ne köszöngesd hát, amit emleget,
Hisz bármit nyújt, te magad fizeted.

LXXX

Hogy lankaszt tudni, ha rólad írok,
Hogy egy jobb szellem használja neved
S úgy magasztal teljes hatalma, hogy
Glóriáddal elnémít engemet:

De mert értéked (roppant óceán)
Hord vitorlát, sok délceget s kicsit,
Friss sajkám, bár az övéhez silány,
Ím nyílt tengeredre merészkedik.

Legcsekélyebb segítség fölkap engem,
Míg hangtalan mélységed szántja ő;
Vagy (zátonyon) mint csónak roncsa fekszem,
S ő büszke alkotmány, nagy és dicső.

Így, ha győz, s engem szirtek összetörnek,
Legjobban az fáj, hogy szerelmem öl meg.

LXXXI

Akár én írom fejfádat, akár
Te élsz túl, s a föld férge rám sereglik,
Emléked innen nem vész soha már,
Bár nekem minden ízem elfelejtik.

Neved mostantól örökéletű,
De ha én halok, végleg meghalok;
A sír, mely nekem juthat, egyszerű:
Tied emberi szemekben ragyog.

Szerető versem lesz emlékműved:
Folyton olvas a jövőendő szeme
S jövő nyelvek ismétlik létedet,
Ha elhalt már a ma lélegzete.

Emberek ajkán élsz majd (tollam éltet),
Ott, ahol legjobban él s lehel az élet.

LXXXII

Úgy van, nem vagy Múzsám arája: olvasd
Hát bátran az ajánló szavakat,
Melyekkel a költőid udvarolnak,
Szép tárgy, ki minden könyv áldása vagy.

Tudásban szép, akár arc-színre - ha
Dicséretnek az én szómat kevesled,
Friss veretül magadra ebben a
Haladó korban új díszet kell keresned.

Keress is, drágám. De ha gyönyörű
Stíljuk túlélés fényét veti rád,
Igaz-szép, lásd meg, igaz-egyszerű
Szóval mit tudott az igaz barát;

S hogy dús ecsetük nem illik, csak a
Vértelen archoz; tenálad: hiba.

LXXXIII

Sohase láttam, hogy festékre van
Szükséged, s így nem is festettelek;
Úgy tudtam (vélttem tudni), magasan
Állsz egy költő szűk adója felett:

Bóbiskoltam hát a dicséretedben,
Hogy, amíg élsz, te mutasd meg, magad,
Tollával mily gyöngye a mai szellem,
Ha oly kincsről szól, amilyen te vagy.

Te bűnömül vetted, hogy nem beszélek,
Pedig épp e csönd lesz fő-glóriám,
Mert mások, éltetve, ölték a szépet,
Mikor én, tétlen, hallgattam csupán.

Több élet él szép szemed fél egében,
Mint amennyi két költőd énekében.

LXXXIV

Mondjon legtöbbet, ki mond többet annál
A gazdag bóknál, hogy te csak te vagy?
Annyi kincsre hol és kiben akadnál,
Hogy versenyre hívd benne másodat?

Kór ínség lakja a pennát, amely
Semmi dicsfénnel nem emeli tárgyát,
De aki rólad csak azt mondja el,
Hogy te te vagy, már örök glóriát ad.

Másolja csak, mi beléd íratott,
S ne rontsa meg természetes derűd:
Szellemét oly képmás hirdeti, hogy
Ámulat lesz stílusa mindenütt.

Te szép áldásod átokkal tetézed:
Dicsvágy, dicsfényed rontja a dicséret!

LXXXV

Múzsám némultan vonul vissza, míg
Magasztalásod, gazdag hódolat,
Arany tollal tárolja betűit:
Kilenc Múza csiszolja szavukat.

Más jó szókat ír, én jót gondolok,
S - bamba sekrestyés - Ámen-t zendítek
Minden himnusznál, mellyel hivatott
Elmék műgondja áldja nevedet.

Úgy van, igaz, mondom, ha már dicsér,
S szívem minden ünneplést megtetőz,
De csak lelkemben, amely érted él
S (bár szóban lassú) mindenkit előz.

Másnak, hogy kedveld, zengő szava érdem,
Nekem igaz, gondolathalk beszédem.

LXXXVI

Az ő vitorlaröptű dala tette,
Mely a te (túl-nagy) kincsedért suhant,
Hogy ért eszmémnek, agyamba temetve,
Sírja lett az öl, amelyben fogant?

Szellem némít, melynek szellemek
Súgtak emberfelettit írni? Nem,
Sem ő, sem a cinkos éji sereg
Nem döbbsentette vissza énekem:

Sem ő, sem a nyájas, baráti szellem,
mely éjjel ál-tudással csalja meg,
Nem kérkedhet, hogy túlzengte a lelkem,
Nem tőlük félve lettem én beteg:

Hogy verse oly visszhangot vert szívedben,
Az halkított, az némított el engem.

LXXXVII

Ég veled, te, túldrága, hogy enyém légy,
Eléggé tudod magad is, mit érsz;
Kincslajstromod bontja lelkünk kötését,
Ami jogom volt rád, mind véget ért.

Mert hogy voltál enyém? Nem adományképp;
S mi érdemem mérte föl szíved árát?
Nem ok szülötte volt e szép ajándék,
És így hitellevelem visszaszáll rád.

Te adtad, de még nem tudtad, mit érsz; és
Akinek engem, rosszul - túl! - becsültél:
Juttatásod - alapja félreértés! -
Újra tied, most, hogy jobban ítéltél.

Éltem birtokod bűvölő hitében,
Király álmomban, sehogysem az ébren.

LXXXVIII

Ha kedved jön lenézni, s megvetés
Szeme elé hurcolod érdemem,
Melletted küzdök, magam ellen, és
Vallom, hogy hű vagy, pedig becsstelen:

Én ismerem legfőbb gyöngéimet
S egész sor mesét, titkolt bűnt kitárok,
Hogy feltjaim is téged mentsenek
S engem veszve csak nyerjen ragyogásod.

S jól járok e döntéssel, mert feléd
Hajlítva teljes, szerelmes szívem,
Vállalt gyalázatom kész nyereség:
Ha neked haszon, kétszer az nekem.
Úgy szeretek, úgy csak javadra élek,
Hogy minden rosszat elvállalok érted.

LXXXIX

Mondd, hogy azért hagytál el, mert hibáztam,
S a sértés rögtön menti rab eszem;
Mondd: sánta vagyok, s már biceg a lábam;
Érveid ellen nem védekezem.
Hogy sújtasz rám, félannyira se bánt
A változás ürügye (kedvesem),
Mint ahogy én sújtom magam! Kívánd,
S nem ismerlek meg, s leszek idegen:
Nem kísérem útjaid, ajakam
Édes neved magába temeti,
Hogy meg ne bántson (túlprofán) szavam
S régi vonzalmunk ne fecsegje ki.
Harcot fogadok érted magam ellen,
Akit te gyűlölsz, nem szabad szeretnem.

XC

Gyűlölj, ha akarsz, ha valaha most;
Most, hogy a világ a munkámba köt;
Balsors cinkosa, fejem ma taposd,
S ne jövőendő hóhéraim között:
Lebírt fájdalom hátvédje, az élre
Ne akkor törj, ha már győzöm a gyászt;
Ne hozz esős reggelt viharos éjre,
Halasztva a tervelt megrohanást.
Ha el akarsz, hagyj, de ne majd, mikor
Már végzett a sok kis keserűség;
Rohammal jöjj; hadd igyam, bár forr,
A balszerencse legvadabb dühét;
És sok más kín, mely ma vigasztalannak,
Vesztésed mellett majd nem látszik annak.

XCI

Ennek gőgje a rang, annak az ész,
Soknak erős teste, vagy birtoka,
Vagy cifra köntös, korcs divatmű és
S minden szeszély azt a kéjt hozza, melyben

Másoknak agár, sólyom, paripa;
A lélek legjobban gyönyörködik;
De nem ilyet mér az én mérlegem, nem:
Mindent egyetlen fő-jóvá javít:

Szerelmed jobb nekem, mint ősi vér,
Ruhánál gazdagabb, kincsnél nagyobb,
Sólymoknál és lovaknál többet ér:
Veled mindenkinél büszkébb vagyok;

Csak egyben koldus: mindent elvehetsz,
S ezzel a legkoldusabbá tehetsz.

XCII

De csak tedd, ami kínok kínja, hagyj itt:
Míg élek, biztos birtokom maradsz;
Szerelmeddel életem is kialszik,
Hisz szerelmednek ez függvénye csak.

Így aztán nem ijeszt a legnagyobb rossz,
Hisz végez velem bármelyik kicsi.
Úgy látom, új helyzetem több mosolyt hoz,
Mint szeszélyed rabja, az eddigi:

Nem gyötörhetsz, ingatag tünemény,
Dacod ellen gyilkos gyógyírt találtam;
Ó, mily boldog jövő tárul elém:
Boldog teveled, boldog a halálban!

De mi oly szent-szép, hogy foltot ne félne?
Megcsalhatsz úgy is, hogy nem veszem észre.

XCIII

Úgy fogok élni, hűnek tartva téged,
Mint rászédett férj: így szerelmes arcod,
Noha változtál, megjátssza hűséged:
Szemed rajtam csügg, míg szíved csatangol.

Tekintetedbe nem fér gyűlölet,
Így abból nem tudom meg árulásod;
Sok szem körül elmondják a szívek
Álnokságát a mord vagy sunyi ráncok:

De te úgy gyúrattál, hogy arcodat
Ne lakja más, csak édes szerelem,
S bármit tesz benned szív vagy gondolat,
Szemed szava csak édesség legyen.

Éva almája leszel. Gyönyörűség,
Ha külsőd nem tölti mézízű hűség.

XCIV

Ki nem árt, bár van benne rá erő,
Ki nem teszi, mit legjobban mutat,
Ki mást megindít, s maga, mint a kő,
Kísérhetetlen és lassú marad,

Méltán öröklí az az Ég kegyét
S a föld kincseit joggal rendezi,
Arcán hordja a gazda s úr jegyét,
S a többi mind csak kasznára neki.

A nyár virágát szereti a nyár,
Bár csak magáért van, ha él, ha hal,
De érje csak fertőzés és ragály,
Szebb lesz nála a legrosszabb paraj:

Édes mézet ecetté ront a kontár;
Rothadt lilium bűdösebb a gyomnál.

XCV

Mily édes báj a szégyen, ha tiéd,
Mely, mint illatos rózsát az üszök,
Szennyezi bimbós neved gyönyörét!
Ó, milyen mézbe mártod a bűnöd!

A locska nyelv, mely mindenütt kísér
(S pajzánkodik multságaidon),
Csak úgy gyalázhat, hogy közben dicsér:
Nevedtől szentség lesz a rágalom.

Ó, micsoda boldog székhelyre lelt
A bűn, amely épp tebenned lakik,
Hol minden foltot szépség fátyla rejt.
S mind, mit szem láthat, szépül s elvakít!

Vigyázz (drága szív), félj e nagy sikertől,
Csorbul rossz a legélesebb tör.

XCVI

Ez szid: Kár, hogy ifjú s könnyelmű vagy!
Az véd: Kecsed a könnyed ifjúság!
De, bájt s hibát, csak szeret kicsi, nagy:
Báj lesz a hiba, ha a te hibád.

Mint trónoló királynő ujjain
Hitvány kövek is gyémántként ígéznek,
Amit szem benned rossznak látna, szín-
Igazként igazolhat az ítélet.

A bösz farkas hány bárányt csalna meg,
Ha bárányként forgathatná szemét,
Hány imádó követne tégedet,
Ha erőd s pompád mind kifejtenéd!

Nem, nem, ne tedd, mert szívem úgy szeret,
Hogy, mint magad, enyém a jóhíred.

XCVII

De komor tél volt tőled távol élnem,
Ki a futó év boldogsága vagy!
Hogy dideregtem, nappal is sötétben,
A vén December tar ege alatt!

Pedig nyár volt ez az eltolt idő:
A terhes ősz nehéz kincsgarmadát,
Május kéjét hordozta, mint a nő
Özvegye méhe a holt férj magzatát:

E dús özön mégis szinte apátlan
Gyümölcs és csak árvák reménye volt,
Hisz minden csak veled örül a nyárban,
S ahol nem vagy, ott a madár se szól;

Vagy ha szól is, oly bús, hogy a haló lomb
Sápad, telet sejt és borzongva bólong.

XCVIII

Távol telt tőled tavaszom, midőn
A pettyekkel tündöklő Április
Ifjúságot lehelt szét a mezőn,
Hogy táncolt még a vén Szaturnusz is.

De sem a víg madárfütty, sem a tarka
És jószagú ezerféle virág
Nem vett bizony rá semmi nyári dalra
S szedetlen maradt a sok büszke ág.

Nem csodáltam a hó-liliomot
S a rózsza szirmán a mély karmazsint;
Drágák voltak, édesek, gazdagok,
Örök mintád utánezatai mind.

Nélküled mégis tél volt mindenütt:
Mint árnyaddal játszottam velük.

XCIX

Így szidtam a túlbuzgó ibolyát:
»Édes tolvaj, hol csented illatod?
Az Ő ajkáról! Büszke bíborát
Lágy arcod színe az Ő ellozott
Véréből, de túlmohón itta át!«...

Kezed zsákmánya volt a liliomnak,
Hajad a majorán bimbaja lett;
A riadt rózsák tüskéken szorongtak,
Ez szégyenpír, az fehér rémület:

Egy harmadik, se piros, se fehér,
Kettős rabló volt, s leheletedé,
De, büntetésül, bármilyen kevély,
Hernyótól lankad most sírja felé.

Más virágot is láttam, volt elég:
Mind tőled lopta mézét vagy színét!

C

Hol vagy, Múzsám, hogy dalod oly soká
Felejtí azt, aki minden erőd?
Szent dühöd méltatlanra száll alá,
S te fakulsz, hogy a hitvány fénybe szödd?

Térj vissza, feledékeny Múza, hogy
Zengj, és pótolod sok mulasztásodat,
Zengj a fülnek, mely becsüli dalod
S tolladnak tárgyat és szellemet ad.

Föl, rest Múza, légy a szép arc bírāja:
Látsz kedvesemén akár egy redőt?
S ha látsz, légy a hanyatlás szatírāja
S gúnyolj mindenütt roncsot és Időt.

Tedd híressé őt, mielőtt levágja
Az idő görbe kése és kaszája.

CI

Renyhe Múza, hogy pótlod a mulasztást,
Fested-e már az Igazat a Szépben?
Kedvesemé a Szépség s az Igazság;
Ahogy te is: rangodra ez az érdem.

Felelj, Múza! Vagy - mondod - színigaznak
Nem kell színezés, mert színével egy?
A szép nem ön műve, de igaz alkat,
S legjobb a legjobb, ha nem kevered?

Mert nem szorul rád, maradj néma? - Ne
Mentsd így csönded; hisz neked van erőd,
Hogy aranyos sírt túlélless vele
És őt ragyogtasd minden kor előtt!

Múza, tedd tisztet: megtanít e penna,
Hogy úgy fess s úgy őrizd meg, amilyen ma.

CII

Szerelmem, bár gyengült látszatra, nőtt;
Csak modora változott, ő soha;
Árú az érzés, melynek nagy becsét
Folyton zengi tulajdonosa.

Új volt szerelmünk, s még csak tavaszán,
Hogy annyit köszöntötte a dalom:
Így csattog nyárelőn a csalogány
S elhallgat az érettebb napokon;

Nem mintha nem volna oly szép a nyár,
Mint mikor a gyászdalt leste az éj,
De vad zenéje kertünk terhe már
S mézét veszti a túlgyakori kéj.

Kihagyok hát, mint a fülemile:
Fél dalom, hogy fárasztalak vele.

CIII

Ah! be hitvány, amit Múzsám elér,
Hogy, mikor ily cél hívja rímeit,
A pusztá tárgy magában többet ér,
Mint ha dicséretembe öltözik!

Ne szidj, hogy a toll áll költőd kezében!
Nézz tükrödbe, s amely megjelenik,
Az arc legyőzi lankadt leleményem
S fakó versemmel csak megszégyení.

Nem volna bűn, emelni vágyva, csak
Rontani szépségét a tartalomnak?
Hisz kimeríti minden vágyamat,
Hogy, szépség, s szellem, neked udvaroljanak,
S versemnél mégis sokkal többet érsz el,
Kedves, ha pusztán a tükörödbe nézel.

CIV

Nem öregedsz szememben, szép barátom:
Amilyennek először láttalak,
Ma is oly szép vagy: fagyával a fákról
Három tél szórt le három dús nyarat,
Három szép tavaszt kevert sárga őszbe
A gyors idő, balzsamos április,
Háromszor lett vad, júniusi hő, s te
Ma is az vagy, mi akkor, üde-friss.
Pedig suhan a szépség, észrevétlen,
Ahogy óralapon a mutató:
Arcod színe is, mely látszatra tétlen,
Illan, s talán az én szemem csaló.
Ezt félve, halld, jövődő távola:
Előtted meghalt a szépség nyara!

CV

Ne mondd, hogy szerelmem bálványozás
S ne mutasd bálványnak kedvesemet,
Noha dalom s himnuszom sose más:
Róla, neki, mindig s örökre egy.
Jó ma szerelmem, holnap újra jó,
Állhatatosság, csodásan szilárd;
Ez versem korlátja is, ez a szó:
Egyet fejez ki s minden mást kizár.
Szép, jó s igaz: én csak ezt tudom, érzem,
Szép, jó s igaz: ezer a változat;
Szócserékben merül ki leleményem,
Három tárgy egyben: be szent cél, be nagy!
Szép, jó s igaz élt, már, külön, gyakorta;
Soha, mint most, hármásban egybeforrva.

CVI

Ha nézem a múlt krónikaiban
Drága hősök s holt dámák képeit
S hogy a szép, ó rím szépségittasan
Gyönyörű lényükkel hogy kérkedik:

Az édes szépség, kéz, láb, fej, szem, arc
E dús tárlata mind arra mutat,
Hogy antik toll oly szépet akart
Festeni, mint amilyen ma te vagy.

Korunkról jószolt tehát toll s ecset
S rólad, te, előzetes látomás,
És mert csak sejtő szem idézhetett,
Dicsőítésed nem teljes varázs.

És mi, kiknek megadatott élni?
Szemünk ámul, és nincs nyelvünk dicsérni.

CVII

Se saját rémem, sem a nagy világ
Jós lelke, mely a jövőt kémleli,
Nem jelzi szerelmem lejárátát,
Mint büntetést, mit törvény szabna ki.

A földi Hold megélte elfogyását,
S nevetnek már a búsult augurok;
Mi kétes volt, erői koronázzák,
S a béke örök pálmaként ragyog.

Most, hogy balzsamot permetez a kor,
Frissül szerelmem, s hátrál a Halál:
Bamba s néma hordákra rátipor,
De szegény rímem győzve ellenáll,

S akkor is őrzi emléked, mikor
Érc-sír s zsarnok-sisakdísz puszta por.

CVIII

Van új az agyban, amit toll leírhat
S mintádra nem formált hű szellemem?
Van új szó, új tétel, mutatni, mily nagy
Benned a kincs s bennem a szerelem?

Nincs, édes fiú; ahogy a pap misézik,
Mondom mégis az örök szöveget:
Én s te: nem látom réginek a régít:
Mint először volt, oly szent szép neved.

Friss díszében az örök szerelem
Nem méri az évek súlyát, porát,
Nem hisz az arc sorsos redőiben
S ifjú apródnak tudja vén korát.
Mert vágya rügyét látja ma is ott,
Hol idő s külszín csak romot hagyott.

CIX

Ó, ne mondd szívem hamisnak, barátom,
Bár - távol - hűlni látszott a tüzem!
Olyan könnyű magamtól volna válnom,
Mint lelkemtől, mely kebledben pihen:
Szerelmem fészkében; megyek, búcsúzom,
S mint az utazó, megint megjövök,
Kellő időre, nem változva, s úgy, hogy
Foltjaimra magam hozok vizet.
Ne hidd, legyek bár hódolt terepe
Minden bűnnek, amely vívja a vért,
Ne higgy olyan örültnek, hogy a te
Kincsözönöd eldobom semmiért;
Semmi nélküled e nagy egyetem,
Rózsám; s ha benne: te vagy mindenem.

CX

Ó, jaj, igaz: sokfele kóboroltam,
Játszottam rongy bohóc-szerepemet,
Elmém mocskoltam, kincsem tékozoltam,
Ütöttem új vággyal vén sebeket.
Nagyon igaz: félve s morogva néztem
Az igazságra; de, egy a hitem,
Szívem megifjult a sok tévedésben,
S csapdáim mondják, mily kincs vagy nekem.
Mindez múlt már. S örökre esküszöm:
Régi barátot próbálni soha
Étvágyam új próbákra nem űzöm,
Terád vágyom csak, szerelem ura.
Üdvözlj hát, Isten után egem,
Legtisztább, legszeretőbb kebleden.

CXI

Ó, pörlekedj a Szerencsével értem,
Szidd rút tetteim bűnös istenét,
Hogy ami lett belőlem s amin éltem,
csak Köz-pénz és erkölcsben köz-szemét.

Nevemet üszök innen lepi be;
Innen, hogy jellemem szinte ragad
Munkámtól, mint a mázoló keze:
Könyörülj, s kívánd tisztulásomat;

S vad kóromra, jó beteg, iszom újra
Az ecetet, és újra, ha kiittam,
És nem lesz epe az epe, de dupla
Bűnhödés, hogy javulásom javítsam.

Könyörülj, drága barát: biztosítlak:
Könyörületed maga megjavíthat.

CXII

Szerelmed és száalmaid leveszi
Homlokomról a botrány bélyegét;
Mit nekem mások ítéletei?
Csak főd d te hibám, lásd te, ami szép!

Te vagy mindenkim, s küzdök: te ítélj.
Dicséretet s kifogást te ossz;
Nem élek másnak, más nekem nem él
Érc-lelkemre hatni, ha jó, ha rossz.

Idegen szavak gondját én olyan
Örvénybe dobtam, hogy kígyófülem
Hízélgésre és gáncsra csukva van.
Nézd, közönyöm hogy terjed, végtelen:

Lelkem úgy fog, úgy őriz odabenn,
Hogy mindenki holtnak hisz kívülem.

CXIII

Elhagytalak, s szemem lelkembe néz;
S ami azóta mondja, hol az út,
Félig szolgál, félig vakságba vész:
Látni látszik, de tényleg kialudt;

Mert nem adja át a szívnek, amit
Elkap, madarat, rózsát s egyebet;
Gyors tárgyai nem hatnak lélekig
S a maga képeit sem őrzi meg;

Mert lásson bár gyönyörűt, undokat,
Mézédes varázst vagy otromba szörnyet,
Hegyet vagy tengert, gerlét, varjakat,
Éjt-napot: arcodhoz mintázza őket.

Csordultig veled, többre képtelen:
Így tesz hűtlenné túlhű szellemem.

CXIV

Lelkem, hogy te vagy koronája, tán
Királyi mérget, ámitást iszik?
Vagy mondjam: szemem jól észlel, s csupán
Szerelmedtől rontva bűvészkedik,

Mikor szörnyekből s a sok korcs alakból
Édes angyal-másaid látja ki
S tökéletes jót varázsol a gazból,
Ha fényét érik a lét tárgyai?

Az első áll! Szemem itala ámit
És nagy lelkem királyként hajtja fel:
A szem tudja, ura mily ízre vágyik,
S borát ínye szerint készíti el;

S ha az méreg, kisebb a bűne: menti,
Hogy szereti s ő maga kezdi inni.

CXV

Hazugság, amit tollam egykor írt,
Az is, hogy nem tudlak szeretni jobban;
De agyam okot képzelni se bírt,
Hogy telt lángom majd még fénylőbbre lobban.

De, látva az ezercselű időről,
Hogy esküt repeszt, király szavait
Töri, szépséget cserz, vas-tervet öröl
S érc-lelkeket elbizonytalanít;

Ah, a zsarnok időt rettegve, mért is
Ne mondtam volna: »Most delel a vágy!«,
Mikor a férc is acél volt s a kétes
Holnapért megkoronáztam a mát?

Gyerek a szerelem; hiba tehát
Kész felnőttnek mondani a babát.

CXVI

Nem igaz: - hű lelkek násza nem ismer
Akadályt! Szerelem a szerelem,
Amely hőfokot más hőfok szerint nyer
Vagy ár-apályt játszik készségesen?

Ó, nem; az örök fárosz maga ő,
Nézi a vihart, s nem ing semmi vészben;
Minden vándor hajók csillaga ő,
Magasságát mérhetik, erejét nem.

A szerelem nem az Idő bolondja,
Bár romlás rabja arc és rózsá-ajk,
Szerelmet nem merít ki hét vagy óra,
Ítéletnapig szilárdan kitart.

Ha tévedek, s én is hűtlen leszek,
Sose írtam s szív sose szeretett.

CXVII

Vádolj azzal, hogy fukaron fizettem
Mindazt, ami jószágod viszonzta;
Hogy édes szívedet nem emlegettem,
Pedig mind több lánc köt hozzá naponta;

Hogy idegen lelkekkel csavarogtam
S tékozoltam drágán-vett birtokod;
S minden szelet a vitorlámba fogtam,
Mely szemedtől legmesszebb vontatott.

Ródd fel sok botlásom, önfejűségem,
S tetézzé gyanúd igaz bűnömet;
Végy célba a haragoddal egészen,
Csak ne lőjjön rám friss gyűlöleted.

Mert fellebbezek: Miért kellett a bűnöm?
Hogy szíved érc-erénye kiderüljön!

CXVIII

Mint ha étvágyát fokozni keres
Az ember ínycsiklandó ízeket, s még
Messzi kórt félve önmaga szerez
Bajt, hogy később kerülje a betegség:

Örökfriss mézed élvezve fanyar
Mártást kevertem étkembe; s a jólét
Betege: felcsaptam én is hamar
Betegnek, bár semmi bajom se volt még.

Képzelt baj ellen a politikusság
A szerelemben így vitt bajba, s ép test
Romlása lett a túlzott óvatosság:
Amazt unva bajt kért s ma orvosért esd.

De megtanultam s áll a lecke: méreg
A gyógyszer is szépséged betegének.

CXIX

Szirén könnyek mily italait ittam,
Belül pokolszenny csövek párlatát,
Sírva reméltem és remélve sírtam
S kezemből a kész siker is kiszállt!

Mily gonoszul tévedett a szívem,
Mikor azt hitte, hogy üdvözített!
Ez az örült láz milyen képtelen
Tévtutakra csavarta szememet!

Ó, balsors haszna! te vagy mesterem:
Bajokban edzve egyre jobb a jobb;
S romjaiból, ha kél a szerelem,
Szebb lesz, mint volt, erősebb és nagyobb.

Megtérek hát, bukva s elégedetten,
S háromannyit nyerek, mint veszítettem.

CXX

Örülök, hogy bántottál valaha,
S akkori kínom még úgy bennem él,
Hogy vétkem tán földre is sújtana,
Hisz az inam nem érc s nem vert acél.

Mert ha gőgöm úgy sújtott, ahogy engem
A tied, akkor megjárta a poklot,
S mérlegelni én, zsarnok, nem siettem,
Hogy bűnöddel akkor bennem mi sajgott.

Ó, bár leglelkembe idézte volna
Kínunk éje, mi a valódi seb,
S ahogy te, hamar vittem volna azt a
Szelíd gyógyírt, melytől a szív heged!

Régi botlásod váltság most szememben:
Téged enyém, oldjon a tied engem.

CXXI

Jobb rossznak lenni, mint rossz hírűnek.
Ha nem vagy az s mégis annak gyaláznak,
S ha bűn a kéj, bár nem szívem s szíved
Szerint, de mert azzá teszi a látszat.

Mért köszöntgeti virgonc véremet
Más szeme, a szentségtörő, csaló?
Gyöngéim gyöngébb lesi, akinek
Ösztönre rossz, ami számomra jó?

Nem! Vagyok, aki vagyok. S kik betörték
Bűnömbe nyiluk: magukról ítélték;
Én vagyok az egyenes, ők a görbék,
Rút tetteim csak rút agyukban élnek.

Vagy az egyetemes rosszat hiszik:
Mindenki gaz s gazul uralkodik?

CXXII

Agyam rejti ajándékom, a naplót,
S az ő emlékezet írja tele,
Hiú dolgok rangjánál maradandóbb,
Mely nem múlik el soha, sohase;

Vagy legalább a Természet parancsa
Míg élni megtűr agyat és szívet
S részét belőled míg mind át nem adja
A rágó feledésnek: él híred!

Nem kell, hogy szerelmed jelekbe öntsem,
S kicsi is neked az a foglalat:
Túladtam hát rajta, s abban a könyvben
Bízom, mely téged jobban befogad.

Eszközzel őrizni emlékedet
Az volna, hogy elfelejtettelek.

CXXIII

Csak ne kérkedj, Idő, hogy más leszek;
Friss hatalmad nagy gúlái nekem
Se nem újak, se nem különösek:
Ruhák csak már volt jelenségeken.

Létünk rövid: ez csodáztatja meg
Elénk csempészett ócskaságaid,
S áztatni, hogy most s értünk született
A sok szépség, csak ezért tud a hit.

Ahogy téged, megvetem híreid,
Jelen vagy múlt többé nem érdekel,
Mert pennád s amit látunk, hazudik,
S mindent folytonos röptöd súlyt s emel.

De fogadom, s ez így lesz mindig: én
Hű leszek s győzők kaszád erején.

CXXIV

Ha szerelmem érdek gyermeke volna,
Apátlaníthatnák, Szerencse korcsát;
Perc kegyére s Perc dühére hajolna,
S gyom vagy virág: más intézné a sorsát.

De őt nem véletlen formálta; se
Mosolygó pompa nem rontja, se rab
Elégedetlenség szolga-dühe,
Ami ma egyre csábítóbb divat:

Nem réme politika, az eretnek,
Mely rövid óra-távra dolgozik:
Áll, maga, ura minden értelemnek.
Hőben nem nő, s nem fül meg, ha esik.

Tanúm erre az idő sok bolondja,
Ki jóért halt, s míg élt, bűn volt a gondja.

CXXV

Mit érne baldachint tárnok föled,
Külső dísszel külső hódolatot,
Vagy raknom az öröklét talpkövéte,
Mely múlóbb, mint a parlag s a romok?

Nem láttam-e, tönkre hogy ment a forma
Híve lassan a túlnagy kamaton? -:
Jó étvét édes ízért tékozolta,
Szemén át tűnt el a koldus haszon.

Hódolat hadd legyen én a szívedben,
Amit áldozok, szegény, de szabad:
Nem mesterkélte, ocsúval keveretlen,
S kettős cserével érted engem ad.

El, bűjtő suttogás! a tiszta lélek
Ostromod tetőpontján ráz le téged.

CXXVI

Kedves fiú, ma a te birtokod
Az Idő sarlója s a gyors homok:
Nőttél, más fogyott; s tükrükként kigyúlsz:
Barátaid hervadnak s te virulsz.

Ha a Természet (romon nagy király!),
Ahogy mégy, mindig visszainvitál,
Azért tart, hogy gúnyolhassa veled
Az időt, s ölje a gaz perceket.
Félj mégis, ó, kedvencek, gyönyöre:
Még véd, de nem vagy örök ékszere!

El kell számolnia (bár halogat),
S nyugtát csak úgy kap, hogyha visszaad.

CXXVII

Valaha nem tetszett a fekete,
S ha tetszett, sem hordta a Szép nevét;
Most meg az a Szépség örököse
S gúnyolt korcsként pirul a szőke Szép.

A természet minden lopja ma
S rútat kendőzés kölcsön-máza főd;
Nincs a szépnek szent neve, otthona:
Pogányként él vagy száműzött.

Ezért hollófekete a szemed
És szemöldököd, Úrnőm: amiatt
Hord gyászt, aki nem-szépnek született,
S mint szép, most a teremtés gúnyja csak;

De úgy gyászol, bánata olyan ék,
Hogy minden nyelv így kiált: Ez a Szép!

CXXVIII

Hányszor, Zeném, ha játszol a
Boldog fán, mely együtt zeng és mozog
Édes ujjaiddal s a muzsika
Drót-összhangját fülembe kavarod,

Hányszor irigylem, hogy puha kezedre
Gyors billentyűk ugráló csókja hull,
Míg szegény szám, bár érett ily szüretre,
A vakmerő fa mellett csak pirul!

Ó, szívesen cserélnék alkatot
A táncos figurákkal, melyeket
Ujjad oly lágyan cirógat, halott
Fát üdvözítve élő száj helyett!

Ha a kis szemtelenek így vigadnak,
Nyújtsd nekik csókra ujjad, nekem ajkad.

CXXIX

A szellemet mocsokban tékozolni
Kéj, amíg tesszük; s már előtte kéj,
Becstelen, gyilkos, véres, szörnyű, talmi,
Vad, állati és hazug szenvedély;

Mihelyt élvezted, már csömöre éget;
Észbontó inger, s mihelyt megkapod,
Észbontó undor, mint lenyelt csalétek,
Mely őrzíti, akit csábított;

Őrjít, ha elérted, s ha csak kívánod;
Vágyd, élvezd, ott hagyd: érzed viharát;
Próbálva áldás, kipróbáltan átok;
Előbb ígért üdv, aztán délibáb.

Mindezt tudjuk; de kerülni ki tudja
A mennyországot, mely e pokol útja?

CXXX

Úrnőm szeme nem nap, sehogyse; rőt
Ajánál a rőt koráll ragyogóbb.
Fehér a hó? Az ő keble sötét.
Drót a haj? A haja fekete drót.

Láttam rózsát, fehérét s pirosat,
De az ő arcán bizony sohase;
S némely párfőm gyönyöre csábosabb,
Mint amilyen úrnőm lehelete.

Szívesen hallgatom - de tudom, a
Muzsikaszó sokkal zengzetesebb;
Istennőt járni nem láttam soha -
Az én úrnőm a földön jár, ha megy;

Mégis ér annyit nekem, mint akit
Hazug hasonlat mennyekbe röpít.

CXXXI

Oly zsarnok vagy, így is, mint akiket
Szépségük döllyfőssé kegyetlenít;
Mert jól tudod, legfőbb, legékesebb
Ékszerének szívem téged tekint.

De van, aki megnéz s azt mondja, hogy
Aligha fog arcodért hullni könny;
S hogy cáfoljam, oly bátor nem vagyok,
Bár, titkon, szépségedre esküszöm.

S esküm igazát bizonyítani
Csak rád gondolok; és, tolongva, hű
Könnyek, sóhajok sírják, hogy ami
Fekete rajtad, nekem gyönyörű.

Csak a tetteidben vagy fekete,
S úgy látszik, ez a vádak gyökere.

CXXXII

Szemeid szeretem, s ők, szánakozva,
Tudván, hogy megvet s úgy gyötör szíved,
Feketébe öltöztek, s most kínomra
Mint édes gyász vetik részvétüket.

S bizony, nem illik a nap ifjú vére
Jobban kelet szürke orcáihoz,
S az a telt csillag, komoly nyugat öre,
Esténkre féloly dicsfényt sem poroz,

Mint amennyire arcod dísze két
Gyászoló szemed. Ó, gyászolna így
Szíved is, hisz a gyász teneked ék!...
Hordd mindenütt a részvét színeit,

S megesküszöm: a szépség fekete,
S rút, akinek nem tied a színe.

CXXXIII

Jaj a szívnek, mely miatt oly sebet
Hordunk, ketten, s úgy zokog a szívem!
Engem zord kín sújt, de legédesebb
Barátom is rabság rabja legyen?

Azért üztél ki magamból, kegyetlen,
Hogy másik Énem még több láncba vesd?
Őt, téged s magamat elveszítettem,
Háromszoros bú e hármassal kereszti.

Zárd szívem érc-kebledbe, de szegény
Hadd váltsa ki akkor barátomét;
Bárki engem, őt hadd őrizzem én:
Így véd zárkám attól, hogy durva légy:
De az leszel; mert, ha magadba zársz,
Rabod e szív, s mind, kit benne találsz.

CXXXIV

Most hát bevallottam, hogy ő tied,
És én önkényed záloga vagyok;
Én veszhetek, de másik énemet
Vigaszomra, ugye, visszaadod?
Nem, nem adod; s ő nem vágyik reá,
Te, mohó, és ő, jóssággal teli:
Csak kezesként s értem írta alá
A kötvényt, mely ily erősen köti.
Szépséged biztos rabját akarod,
Uzsorás vagy, ki csak haszonra ad;
Értem járt közben s te lefoglalod:
Saját hibámból vész el a barát.
Elveszett máris: mindkettőnk rabod;
S teljes túszerződés, s szabad mégsem vagyok.

CXXXV

Villik rajzanak körül, száz lidérc,
Villik, szeszélyek, vágy, kéj, ezer álom.
Ha túl nagy is az ostrom, mért ítélsz
Száműzetésre, ha körödbe vágyom?
Szíved villikkal áldott, s villogó
Seregükből kizárod ezt a villit,
Az én vágyamat? Fényed csillogó
Rajukból rám virágként sose nyílik?
A tenger, csupa víz, beveszi drága
Kincseihez a harmatot s esőt:
Fogadj be, villik, tündérek világa,
Fogadd be a megkésve érkezőt!
Kedveseidet kínozni nem illik:
Fogd mindet egybe, átölelve Willyd.

CXXXVI

Ha sok-sok villid, vágy, álom, szeszély,
Szid miattam, mondd: én is az vagyok,
S villi - tudják - szívedben joggal él:
Védd bennem a szabad akaratod.

E bűvös játék képünk leple; ó,
Mily boldog áldás, mily tündéri kegy:
Ha már a villik száma millió,
A millió közt eltűnik az egy.

S még tovább tűnik! Tánctrillákra tilt
Perdülni az ész: bűvök; de tekints
Szívedbe, ott rejtőzöm; s néha nyílt
Színen az gyönyör, a titok, a kincs.

Nevem szeresd csak, és e szerelem
Engem szeret, hisz Willy a nevem.

CXXXVII

Te, vak bolond, Szerelem, mit csinálsz
Szememmel, hogy néz, s nem látja, amit lát:
Tudja, mi szép, látja, hol a varázs,
S a fő-jó neki mégis fő-hamisság?

Ha túl elfogult, megrontott szemek
Ott horgonyoznak, hol nyüzsög a rév,
Csalfaságuk horoggá mért vered,
Rákötni a szívem ítéletét?

Mért tartsa szívem külön partnak azt,
Amiről tudja, hogy nyílt köztelek?
S szemem, látván, dicsérje a pimaszt,
S fessen rút arcra szép becsületet?

Szív s szem a legkülönbet vélte másnak,
Ezért betege most a torzításnak.

CXXXVIII

Ha esküszik a nő, hogy hű s igaz,
Hiszek neki, bár tudom, hazudik:
Tartson gyereknek, ki nem sejti az
Élet s a világ finom cseleit.

Ifjúnak vél - vélem hiún - noha
Tudja, hogy delem mögöttem maradt,
S hiszem, bambán, hogy szent álnok szava:
Így öljük duplán az egy igazat.

Mért nem vallja be, hogy csak ámit engem?
S mért nem mondom én, hogy öreg vagyok?
Ó, áztatni legjobb a szerelemben,
S a vén kedvesnek fáj, hogy éve sok.

Ezért hazudik nekem, s én neki,
Vétkünk a hazugságot élvezi.

CXXXIX

Ó, ne kívánd, hogy védjem is a rosszat,
Mellyel hidegséged lelkemre tör;
Ha nyelved tör, szemedet ne forgasd:
Erő, légy erős, s ne álnokul ölj.

Mondd ki, drágám, hogy mást szeretsz, de ha
Épp látlak, jobbra-balra ne kacsintgass;
Mért kacérul sebzél, ha rozoga
Páncélomon át szívembe hasíthatsz?

Menthetnélek: ah, jól tudja a kedves,
Mennyire gyűlöl szép tekintete,
S szeme arcomról, íme, towarepdes,
Hogy haragja mást nyilazzon tele;

De már fél-halott vagyok, s ezt se bírom:
Végezz ki szemeddel: oltsd ki kínom.

CXL

Okosan légy kegyetlen, s túlgoromba
Gúnnyal ne sújtsd néma türelmemet,
Mert kínom megszólal s a szó kimondja,
Szánalomesdő szívem mily beteg.

Oktasson eszed? Jobb lesz ez a csel:
Ha nem szeretsz is, mondd: szíved szeret
(Morcos betegnek, ha vége közel,
Az orvos csak gyógyulást emleget).

Mert megőrjít a kétségbeesésem
S örülten még rosszat mondok reád,
S hit az örült vád örültek fülében,
Oly gonosz e ferde mai világ.

Hogy így ne járjak, s te se, szemed akkor
Is tüzzön rám, ha szíved elcsatangol.

CXLI

Eksüszöm, nem a szememmel szeretlek,
Hisz az tudja, hibád mily rengeteg;
Szívemnek jó, mit gúnyos társa megvet,
A látvány ellenére az szeret.

Fülemnek nem élvezet a dalod,
S a zsenge bőr, alsóbb gyönyöreid
Cinkosa, s orr és nyelv nem lesi, hogy
Érzéki lakomára csak te hídd:

De öt szellemem, öt érzék, ki nem ment
Szolgaságából egy bolond szívet,
Mely szilárdnak őriz egy látszat-embert,
Ki gőgöd rabja és jobbágya lett.

De annyiban üdvnek érzem e bajt,
Hogy az büntet meg, aki bűnbe csalt.

CXLII

Bűnöm: szerelmem; s hogy gyűlölsz: erényed;
Bűnöm gyűlölöd, bűn-szülte szerelmem:
Ó, mérd csak helyzetemhez a tiédet,
S nem lelsz okot, megróni; vagy, ha lelsz, nem

A te ajkadról, mely bíbor díszét
Már éppoly sokszor meggyalázta, mint én,
S volt szívek hamis frigyein pecsét
S kamat-élősdí mások ágya-kincsén.

Legyen jogos úgy vágyom rád, ahogy
Vágyad, mint szemem téged, másokat les,
Ültess irgalmat a szívedbe, hogy
Irgalmat kapjon irgalmad, ha nagy lesz.

Kérhetsz még olyat, mit ma te nem adsz meg,
S akkor tán a saját példád tagad meg.

CXLIII

Ni, hogy kergeti tollas szökevényét
A féltő háziasszony! Leteszi
Kicsinyét, szalad, és lelke egy éhség,
Hogy utólrje, ami kell neki,

Míg az otthagyt gyermek öutána
Fut, sírva, kinek minden gondja csak
Az üldözendő és csöppet se bánja
A szegény fiút, akit megríkat.

Így futsz az után, ami menekül,
S így én, kicsinyed, jó hátul, utánad.
De, ha vágyad elfognod sikerül,
Térj vissza, csókolj meg, s mondd, hogy anyám vagy,
S imám lesz: akaratod meglegyen,
Csak jöjj s csöndesítsd zokogó szívem.

CXLIV

Két szerelmem van, az gyötör s vigasztal;
Szellemük szüntelen hajtóerő;
Gyönyörű férfi az egyik, az angyal,
Az ártóbb szellem egy rút-színű nő.

Hogy pokolra vigyen, a női rossz
Csalja tőlem lelke angyal-barátját
S szemem sátánná rontani gonosz
Fénnyel hálózza annak tisztaságát.

S hogy az az angyal ördög lett-e már,
Még nem tudhatom, szívem csak gyanít,
De mert távol - és együtt - van a pár,
Sejtem: megjárták egymás poklait.

De ez titok; s nem tudom meg, mi hogy van,
Míg a Jó el nem hamvad a Gonoszban.

CXLV

Ámor-mintázta ajka azt
Lehelte, hogy: »Szívem gyűlöl«,
De, látván: majd sírva fakaszt
És hogy az epedés megöl,

Szívébe irgalom suhant,
Dorgálva, hogy nem volt soha
Ily kegyetlen a drága hang;
S erre így köszöntött szava:

»Szívem gyűlöl« - s utána jött
Valami, mint hajnal ha gyúl
Az éjre, mely, mint ördögök
Raja, égből pokolra hull:

»Szívem gyűlöl, de...« - s életet
Adott a szó -: »nem tégedet«.

CXLVI

Sár s bűn központja, lelkem, te, szegény,
Saramé, mely lázad s pöffeszkedik,
Mért kínlódsz ott bent, romlás rabjaként,
Hogy úgy felcifrázd külső falaid?

Mért költesz rá, ha oly átmeneti
A bérlet és díszlakod omladék?
Férgek, e bőség örökösei,
Föleszik kincsed? Ez a testi vég?

Akkor hát, lélek, te használd ki őt,
A szolgálodat, ne rontsd a készleted;
Por-órákon végy isteni időt;
Belül hízz, külsőd hitvány is lehet:

Hízz Halálon, aki embereken -
Haljon meg csak Ő, többé senki sem!

CXLVII

Láragyúlt szívem folyton arra vágyik,
Amitől szenved, mindig betegbben;
Habzsolja kórja fenntartó csíráit,
Hogy bágyadt étvágyának hízelegjen.

Szerelmem bosszús orvosa, az ész,
Látván, hogy minden receptje hiába,
Elhagyott, s most rajtam a csüggedés:
Halál a vágy, mely a gyógyszert nem állja.

Nincs menekvés, józan eszem a múlté,
Az örület növvő izgalma ráz;
Gondolatom s szavam: egy tébolyulté,
Ténytorzító, fecsegő kapkodás;

Mert esküdtem: szép vagy; s hogy: fény, üde;
Te, éjsötét, te, pokolfekete.

CXLVIII

Mily szemet rakott fejembe szerelmem,
Hogy nem jól jelzi, amit összeszed,
Vagy, ha jól, mivé lett bennem a szellem.
Hogy elrontja az igaz képeket?

Ha szép, ami úgy üdíti szemem,
Mért véli a világ, hogy nem való?
Ha nem szép, jól mondja a szerelem,
Hogy szeme rosszabb, mint máséi! Ó,

Mért lenne jobb?! Hogy lásson tiszta fényben,
Ha könny s virrasztás veti rá ködét?
Nem csoda hát, hogy szemem félreértem,
A nap se lát, míg nem derül az ég.
Álnok szerelem, könnyed megvakít:
Tiszta szem látná bűnös foltjaid!

CXLIX

Azt mondd, kegyetlen, hogy nem szeretlek?
Hisz magam ellen pártodat fogom!
Nem terád gondolok, míg önfeledten
Vagyok, kedvedért, saját zsarnokom?
Gyűlölőidet nem együtt gúnyoljuk?
S akit megvetsz, barátom lehet-e?
S ha haragszol rám, nem állok-e bosszút
Magamon úgy, hogy jajdulok bele?
Milyen érdemem becsülöm, amely
Ne volna, bármire, büszke rabod?
Hibád is imádattal tölti el
Lelkem, hogy szemmel kormányozhatod!
De csak gyűlölj, ismerlek: aki lát,
Olyat szeretsz, s én vak vagyok reád.

CL

Mily erő adja iszonyú erőd,
Hogy te irányíts, te, érdemtelen?
Hogy megesküdjem: nem ragyog az ég,
S meghazudtoltasd két látó szemem?
Aljasságod mért olyan tetszetős,
Hogy, bár tetteid elriasztanak,
Bűnöd vad s édes varázsa legyőz
Lelkemben minden jót és igazat?
Ki tanít, hogy lángom szítsa ami
Igaz okot szem s fül sűg ellened?
Ó, bár, mit más megvet, azt szereti:
Ne vesd meg, mint más, érte szívemet.
Szeretlek, s ha nem vagy rá érdemes,
Még jobban megérdemlem, hogy szeress.

CLI

Bűnét tudni gyermek a szerelem,
Bár - nem fia a lelkiismeret?
Ne szídj hát, szép hamisság, mert velem
Együtt magad is bűnbe kevered:

Hisz példád nyomán csalom nemesebb
Részemmel durva testem árulásba;
Lelkem azt mondja húsomnak: Tied
A győzelem! s az, nevedre, fölállva

S eszét vesztve célbavesz tégedet,
Győzelmi díj. Díszeddel kérkedik:
Elég neki, hogy rossz rabod lehet,
S tette te ajzod, s hogy veled bukik.

Így hát nem lelkiismerethiány,
Ha, ki ajz s buktat, szerelmem a lány.

CLII

Tudod, mint hitszegő szerettelek,
Te, duplán az, hogy szerelmet fogadtál;
Tettleg törtél ágy-esküt s új hitet:
Az új nászból új gyűlöletbe csaptál.

De vádoljam kettős esküszegésed?
Huszat törtem én, a becselenebb!
Mind egyet akart: behálózni téged;
Oda miattad minden becsület!

Nagy eskük zengték nagy jószágodat,
Eskük, hogy szeretsz, s hű vagy, igaz ember;
Hogy te ragyoghass, lettem, tudva, vak,
S cáfoltattam, amit lát, a szememmel.

Esküdtem: szép vagy; én, gazabb, én tettem
Hitet ily piszkosan a tények ellen!

CLIII

Tüzét letéve aludt Cupido.
Diána egy szüze hozzá osont, s a
Szívgyújtó fáklyát az ott zubogó
Völgyi forrás hús habjaiba dobta;

A szent szerelemtől lobot vetett
A kút, ma is él s hat az ereje:
Hévíz lett, próbált fürdő, emberek
S ritka kórok királyi gyógyhelye.

Hogy úrnőm szemén újragyúlt a lángja,
Szívemhez ért próbaképp a Gyerek;
S én, lázban, a víz segélyére vágyva,
Odasiettem, bús, morgó beteg;
De jaj: fürdő, mely engem hűtene,
Csak az új tűz kútja, úrnőm szeme.

CLIV

Aludt a szerelem kis istene,
Ledőlve szívgyújtó fáklyája mellett;
Szűzfogadalmas nimfák serege
Táncolt arra; s lánykezeivel a legszebb
Megragadta a tüzet, mely nehéz
Lánggal gyúlt már légió szíven át,
S így lefegyverezte egy szűzi kéz
A forró vágyak alvó hadnagyát.
Majd tüzét hús forrásba dobta; és
Örök hév lepte annak habjait:
Csodafürdő, betegnek üdülés
Vize ma is; de, úrnőm rabja, itt
Én csak tovább gyötrődöm, intelemnek:
A vágy vizet fűt, víz nem hűt szerelmet.

-oOo-